

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... kor. 16.— | nyolczad oldal ... kor. 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Legyen igazság.

A «Népnevelő» 46. számának vezércikkirőja, *Rehororszky István* kartársam. ezekkel a szavakkal végzi a nyugdíjreform ügyében írott cikkét: legyen igazság.

Megírta bús jövődölését, kívánva: ne legyen úgy: «mozogjunk, kopogtassunk».

Talán ez a legfőbb, a mit mond. Erre kell sülyt fektetnünk. S ha épen az 1902. esztendő a forduló pont, akkor teljes erőnkől igyekeznünk is kell.

A közelmúltban nem egy társadalmi osztály-nál láttuk a széles körben fölvett küzdelmet anyagi érdekeik megvédése körül. Nekünk sem szabad tétl-nül maradnunk. Mődot, alkalmat, keresztülvitelt kell keresnünk. S ezt az egyszer nem a tanítók megszokott türelmével, ha erőszakkal nem is, de kitartással, széles körben és egyöntetűen kell keresztülvinnünk.

Ne kövessük a «szemérmertes koidus» esetét azért, mert bizony-bizony megint csak üres marad a tarisznyánk.

Az ilyen rövid fajta, kis lélegzetű czikkezés szükséges arra, hogy a kath. tanügyi kongresszusnak a nyugdíjügyben hozott határozatait ébren tartsuk és azokra emlékeztessük a reformjavaslatot készítő közegeket.

Induljon meg hát az országos mozgalom, de ne sóhajtozással, keresztbe tett kézzel és hallgatással, hanem úgy, hogy észrevegyék, kiknek szól és ne térhessenek ki előle. A mi jogos, az lehet követelés is és még mindig nem erőszakoskodás.

Tartson e tárgyban, ha kell, újra is minden esperességi járaskőr tanítója értekezletet s kövesse a kongresszus tanácsait. Nevezzen minden egyházmegyében központot, mely a határozatokat összegezve, a püspökhöz, az egyházmegye fejedelméhez nyujtsa be pártolás végett. És kellőképen megokolt kérelmére együttesen *felülről* várja a támogatást. Csak így boldogulhat, így lesz csak a czélja általános és egyöntetű — katolikus kántortanítói érdekből.

És még tegyen valamit, a mi ép oly fontos.

Terjesszék ki a katolikus kántorok mozgalumukat a más vallású hasonló kartársakra is, buzdítva őket, tegyék magukévá törekvésük őket illető részét és ők is mozogjanak fölöttes hatáságuk révén csoportosan, egyöntetűen.

Ezt meg fogják tenni ők is, mert érdekük diktálja.

S akkor általános lesz a mozgalom és ez mindeusztára többet fog érni rövid lélegzetű, rezignált hírlapi czikkeknél.

Csakhogy ehhez akarat kell s félő, hogy ez hiányozni fog. Megtörök a pillanatnyi közönyön és azon a fölfogáson: mi hiába mozogunk.

Mutassuk meg, mire vagyunk képesek!

Mézes János.

A kath. oktatás a nagygyűlésen.

A hitvallásos iskolák főtartásának és terjesztésének szükségessége.

A lefolyt katolikus nagygyűlésen e tételről *Dreiszigler Ferencz* értekezett nagy tudással és általános tetszés mellett. A tartalmas előadásból adjuk a következőket: Az állam, úgymond, azt hangoztatja, hogy nem gátolja a felekezeteket jogaik gyakorlásában és mégis nap-nap mellett elfoglalja azok iskoláit. Az iskola a maga czélját csak az egyházzal karöltve képes elérni, a nélkül nem. Az állam az iskolákban kitüzi az erkölcsi jellemoktatást, de vallás nélkül. A hitoktatást ugyan meghagyja, de rendőri szerepe van csak az állammal. Föltétlenül szükséges, hogy a népiskolák összes tárgyainak előadásai összhangban legyenek a vallásoktatással. Természetesen a tanítónak kell jó példával előljárni, de állami iskolában ez nincs meg. Sőt ha a tanítót kinevezik állami tanítónak, a czímmel fogva is kizártnak tartja a vallásosságot. Pedig ha az iskola felekezetenlen lesz, az határozottan szerencsétlenség. Megcsontítása a szülők jogainak, a kik vallásosan szeretnék nevelni gyermekeiket. A keresztet kidobják az iskolából, nem szabad az egyház szellemé-

ben készített imákat elmondani stb., csak azért, mert egyeseknek esetleg nem tetszik. A vallás-erkölcsi nevelést kötelessége az iskolának átvenni. A vallásosság mindig naggyá tette a nemzetet, a vallástalanság szerencsétlenné, vallásos ember nem lehet rossz ember, nem lesz hazaáruló, de nem is volt a múltban sem.

Nincsen vallás egyház nélkül, de nincs egyház erkölcs nélkül. A felekezetenküliség valószínű csapás. Az állam hajszolja az erkölcsiiséget, de az a nagy hiba, hogy nem a felekezetek körében akarja azt megvalósítani; irtózik az állam, ezt vallja be, a felekezeti béke megbolygatásától; de ezelőtt, mikor csupán felekezeti iskolák voltak, soha sem volt semmi baj. Nem osztja a népiskolákra vonatkozólag ezt a tételt: a kic az iskola, azé a jövő. Mert a népiskola jövőt nem csinál, hanem filozófiai rendszerekkel készül a jövő, a miket máshol fejtenek ki. A keresztény filozófia az egyedüli, mely örök tanainál fogva képes a nemzeteket vezetni s az iskolának a keresztény filozófia után kell haladni.

A nevelésnek, a fegyvelzésnek vallásosnak kell lenni; minthogy a sajtó közömbös, a család is sokszor az, az iskola kell, hogy irányt szabjon a nevelésnek. Ha a család vallástalan lesz, ha az iskolából kiűzik a vallást, a templomi csak emlék marad, akkor megszűnik a tekintély, megszűnik az engedelmesség, megszűnik a haza. Mert a ki az imakönyvet nem fogja szívesen kezébe, a kard sem nagyon kell neki.

Valóságos hazaárulás számba megy, ha a meglevő iskoláinkat nem tartjuk meg. A ki ellenkezőleg tesz, az vét az egyház, a haza ellen.

Az előadó, kit lelkesen megéljenztek előadása befejeztével, a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

Tekintettel arra, hogy a nevelés végső célja és az ember rendeltetése lényegükben megégyezők; tekintettel arra, hogy e célznak a népiskolától várható helyes és teljes megvalósítása csakis a vallásos szellemű iskolától várható; tekintve továbbá, hogy hazánkban csak a hitfelekezeti iskolákat lengi át igazi vallásos szellem s így a nemzet erkölcsi s ebből az államélet biztosítékait a hitfelekezeti iskolák nyújthatják legtökéletesebben; tekintve végül, hogy a népiskolák nélkülözhetetlen tényezői az államélet helyes kialakulásának:

a hitfelekezeti népiskolák föntartása nemzeti és állami szükség; ennél fogva a nemzetnek és az államnak fontos érdeke, hogy a hitfelekezeti népiskolák szaporíttassanak.

De mert a vallástalan, hitközömbös népiskolák a nevelés valódi célját tőlük várhatóan meg nem oldhatják s így az állam érdekeit kielégítően nem szolgálhatják s mert az állam iskoláinak föntartási költségeit s saját iskoláink föntartásával is megterhelte felekezetek szolgáltatják s e ketős teherviselés hátrányait saját iskoláik érzik meg: ezéül tüzzük ki, hogy hazánk összes népiskolái hitfelekezeti jellegűekké tétessenek.

S mivel ezt a magyar katholikusság tudja és teljesen át is érzi, míg e téren a viszonyok meg nem javulnak, daczára az eddigi terheknek, a katolikus jellegű népiskolák szaporítására szívesen hoz progresszív áldozatokat.

Gusvenitz Vilmos szolt hozzá az előadáshoz. Mindenben egyetért az előadóval s csak néhány megjegyzést akar még fejtegetéséhez fűzni. Szerinte a katolikus egyháznak történeti joga van az iskolákhoz. Társadalmi akezióra hívja föl a haza közönségét *egy iskolaalap megteremtésére*. Indítványát egyhangulag elfogadta a szakosztály s hozzá illesztették a határozati javaslatához.

(Folytatása következik.)

A kis leány lélektana.

«*Dupanloup* hozza föl a következő esetet: Anyám — mondja a hat éves kis leány — menjünk vissza abba a sétányba! Miért, gyermekem? Mert van ott egy hölgy, a ki azt mondotta, hogy csinos vagyok. — Ez a hölgy reá nézve nagyszabású jóakarát tárgya lett; de tegyük föl, hogy látogatóba megy hozzájuk, a gyermek mégis kéretni fogja magát, s öröklődést fog mutatni, hogy a szalónban megjelenjék.

Egy másik következése a női természetnek: félelem a gúnyolódástól, de természetesen nem az, melyet önmagunk gyakorlunk, de az, a melynek tárgya vagyunk. Szívesen gúnyolódnak a kis leányok, de ők tartanak a gúnytól. A legkevésbé bántó gúny mélyen sérti a hiúságukat!

Egyen erőszavak volnának, kis leányok normális jelleménél féltékenység és irigységről beszélni. De bizonyos, hogy a versengés, s különösen a tetszésben való versengés nagyon élénken van bennük kifejlődve, épen úgy, mint az összehasonlításra vonatkozó vágy, a melyet azonban gyakran az anyák oktalansága éleszt. A gyöngeség és tehetetlenség bizonyos állapotaiban ez az érzület könnyen irigységgé változik át, ha alacsony lelkülettel jár és féltékenységgé, ha ez a lelkület mély és érzelmes. *Dupanloup* kijelenti, hogy éveken át hitoktatást tartván 150 fiúnak és ugyanannyi leánynak, mindig élénkebbeknek és bensőbbeknek találta azokat az érzelmeket a leányoknál. Gyakrabban féltékenyek a család körében és egymás között is barátság dolgában. S valóságos gyűlölet drámai példáját idézi egy 10 éves kis leánynál, a ki ilyenül üldözte egy újonjott társát, mert lefoglalta egy régi barátnőjének vonzalmát. Oh utálok, utálok s harmadszor is csak utálok, mondotta anyjának őszinte, bár színészies haraggal.

A megfigyelők nem haboznak azt is kijelenteni, hogy a kis leányok kevésbé egyeneslelkűek, mint a fiúk; a lelkük sokkal komplikáltabb, sokkal diplomatább; természetesebbek apró gyerekségeiben, hajlandóbbak a szépítésre, találgatásra, kibuvókra, vagy legalább is szívesen rendezgetik el apró dolgaikat, a melyeket nagyitanak. Természetesen akkor, ha így követeli

érdekük, de érdek nélkül is, néha, s mintegy szeretetből a művésziesség iránt. Különösen hazugságban ügyesebbek a fiuknál, kevésbé zavarodnak meg s több a lélekjelenlétük, hogy megkezdett hazugságukban védekezhessenek.

Mindez azonban inkább az értelem és akarat-hoz tartozik, mint az érzelmi világhoz.

Ezekről a képességekről is kell még végezetül mondanom egyet-mást.

Vetési.

(Folytatása következik.)

A kath. tanítók orsz. bizottsága.

Jegyzőkönyv

a magyar kath. tanítók országos bizottsága által Budapestben, a Szent-István-Társulat palotájában 1901. aug. 22-én megtartott gyűléséről.

A százasbizottság tagjai jelzett napon a gyűlést megelőzőleg szentmisét hallgattak délelőtt 9 órakor a Jézus szent Szive templomában, melyet a gyűlés elnöke *dr. Steinberger Ferencz* apátkanonok tényes segédlettel tartott, onnan csoportosan vonultak a tagok a Szent-István-Társulat palotájába, melynek dísztermében délelőtt pont 10 órakor vette kezdetét a gyűlés.

Jelen vannak: *dr. Steinberger Ferencz* apátkanonok, mint elnök, *Ember Károly* világi elnök, *Walter Károly* pénztáros, *Számbovovszky Rezső* elnöki titkár, mint jegyzőkönyvvezető, *dr. Kisfaludy Á. Béla*, *Krizsán Mihály*, *Kaposy József*, *Ember János*, *dr. Zelliger Vilmos*, *dr. Karácson Imre*, *Galler Kristóf*, *Keményfy K. Dániel*, *Guzsvenits Vilmos*, *dr. Weszely Ödön*, *Barabás György*, *Gyórfly János*, *Bertalan Vincze*, *Fodor Imre*, *Gubicza Lajos*, *Urbány József*, *Székely Lajos*, *Béres András*, *Szokoly István*, *Stefcsák János*, *Bobory János*, *Csiszár J.*, *Krisol A.*, *Laszcsik Gyula*, *Házy Ferencz*, *Váczy István*, *Ujlaky Géza*, *Vécsey Ágoston*, *Orsovovszky Gyula*, *Herder Károly*, *Jablonszky Lajos*, *Müller Antal*, *Tomesányi János*, *Molnár István*, *Molnár Gyula*, *Czike Imre*, *Vesz Mihály*, *Ravasz Lajos*, *Miklovits Pál*, *Ivanits Lajos*, *Holesy Imre*, *Jeney József*, *Kerpács János*, *Mellák Mihály* stb.

1. *Dr. Steinberger Ferencz* apátkanonok magasszárnyalású megnyitót tartott (melyet a jegyzőkönyv szerzője közöl, mi e helyen azért nem adjuk, mert lapunk f. évi aug. 25. 34-ik számában már megjelent).

A gyűlés lelkes éljenzéssel kísérte az elnöki beszédet és *Ember Károly* indítványára határozatilag kimondta:

Dr. Steinberger Ferencz elnöknek a győnyörű beszédért hálás köszönetet szavaz s az ékeshangú megnyitót egész terjedelmében jegyzőkönyvébe véteti.

2. Elnök jelenti, hogy a magyar tanítók felekezetenküli országos bizottsága, a néhány nap előtt tartott gyűlésén, oly elvi jelentőségű határozatot hozott, mely végrehajtva békét vetne a kath. tanügyi fejlődésére. A nevezett bizottság ugyanis a mellett foglalt állást, hogy a felekezeti tanítóegyleteket töröljék el, s tagjaik kényszerítenek, hogy a felekezetenküli tanítóegyletekbe lépjenek be. Alkotmányos országban élünk — így szól az elnök — a vaspálcának, erőszaknak nincs helye. Miféle szabadegyesületi törekvés az, mely a felekezeti tanítóegyleteket meg akarja semmisíteni? A magy. kath. tanítók országos bizottsága hangosan tiltakozik ezen fölfogás ellen s azt a leghatározottabban visszautasítja. Különben a nógrád-megyeri általános tanítóegylet ily irányú tákapatása ellen kérvényünk a nagyméltóságú püspöki kar és a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt van, honnan törvényadta jogaink megvédésére biztosan számíthatunk. Határozatott:

A bizottság egyhangúlag tiltakozik mindazon törekvésekkel szemben, melyek a kath. tanítók egyesületi életének megbénítását célozzák s egyben megnyugvással veszi tudomásul az elnökség intézkedését.

Ujlaky Géza győri tanító megjegyzi kívánja, hogy a felekezetenküli tanítók országos bizottsági gyűlésén jelen

volt s itt valóban emelkedtek hangok a felekezeti egyesületek eltörlésére vonatkozólag, de a végleges határozat nem mondatott ki.

Tudomásul vették.

3. Elnök a legmélyebb sajnálattal jelenti, hogy *báró Hornig Károly*, veszprémi megyéspüspök, valóságos belső titkos tanácsos a védőelnökségről, mivel mandátuma a gyűlésre már nem szól, lemondott, indítványozza, hogy nagy érdemeiért a távozó védnöknek hódoló fölíratban jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

Ember Károly a világi tagok részéről mond forró köszönetet a távozó védnöknek, kitől oly sokat tanultunk s kinek oly sokat köszönhetünk. Csatlakozik az egyházi elnök előterjesztéséhez s már jelen gyűlésünkben is táviratban kíván kifejezést adni a legnagyobb hódolatunknak.

Az országos bizottsági gyűlés mindkét elnöknek érzelmi szavait magáénak vallván, a legőszintébb kebelletl fájjalja a kath. tanítók fényes tehetségű, nagytudományú, bölcstapintatú védnökelnökének távozását, azt jegyzőkönyvileg megőrökíti s hódolófölíratban ó nagyméltóságának magas színe elé juttatja.

4. Az egyházi elnöknek további előterjesztésére *Vaszary Kolos* hercegprímáshoz és *báró Hornig Károly* veszprémi megyéspüspökhöz a következő táviratok küldettek: *Főmagasságú Vaszary Kolos Biboros-Hercegprímás ó Eminenciájának Esztergom. A magyar kath. tanítók országos bizottságának közgyűlése fűi hódolattal és igaz lelkességgel üdvözli Eminenciádat. Steinberger. elnök. — Nagyméltóságú Hornig Károly Báró Püspök Urnak Veszprém. Excellenciádnak élvülhetlen babéraitra való hálás kegyellettal és lelkes örömmel üdvözli Excellenciádat a kath. tanítók országos bizottsága közgyűlése. Steinberger, elnök.*

Mindkét távirat lelkesült éljenzéssel vétetett tudomásul.

5. Következett a kath. tanítóképző-intézeti rendszabályok és képesítővizsgálatok szabályzata. Az előadó *Döbrössy Alajos* helyett, ki betegsége miatt nem jelenhetett meg *Guzsvenits Vilmos*, esztergomi képezdei igazgató értekezett. Szerinte a kath. tanítóképzőket hármas irányban kell jellemeznie: hazafias iránynak, erkölcsi jellegnek és szakképzésnek. Szónoki hévvel ismertette a tervet, melyet a tárgyalás alapjául elfogadni vél, módosításokat ajánl, melyek közül a képezdei tanulók létszáma, valamint a magántanulók vizsgálataira vonatkozó észrevételei élénk vitára adtak alkalmat. Javasolja, hogy az előkészített tervezet részletes kidolgozás végett a tanítóképző-intézeti szakosztályhoz tegyék át. A vitában többen vettek részt. Nagy tetszéssel fogadták *Ember Károly* ama hozzászólását, hogy a gyakorlati tanítás előzze meg a szóbeli vizsgálatokét és annak eredménye a pedagógiai írásbeli értékében ítéltessek meg, tehát a szóbeli vizsgálatra való bocsátás alapjául tekintessék. Elnök előterjesztésére határozatott:

Guzsvenits Vilmos előadónak az országos bizottság köszönetet mond, a tervezetet általánosságban elfogadja s további intézkedés végett a képezdei szakosztályhoz teszi át.

6. A kath. tanügyi tanács által elfogadott kath. népiskolákkal kapcsolatos gazdasági (ismétlő) iskolák szervezetét és azok tantervét, melyet *Szöke Sándor* egri képezdei tanár dolgozott ki, az országos bizottság jelen gyűlésén mint előadó: *Ujlaky Géza* győri tanító ismertette s azt a következő módosításokkal ajánlja elfogadásra: a) A hol a katolikus egyházi hatóság szervez gazdasági ismétlőiskolát, ott a hitoktatásra 2 órát vegyen föl a tantervből. b) A tanítás túlnyomóan gyakorlati legyen. c) A szaktanítót ne három évre, hanem állandóan alkalmazzák. d) Fizetése 200 koronán alul ne legyen s a nyugdíjba becsámítsák. e) Legkevesebb 2 hold kísérleti telepet állítsanak az iskola mellé. Az országos bizottság *Ember Károly* észrevételei s *Ujlaky Géza* válasza után határozatilag kimondotta:

A gazdasági (ismétlő) iskolákra vonatkozó s a tanügyi tanácsban tárgyalt és elfogadott *Szöke Sándor*-féle javaslatot az előadó által benyújtott újabb pontok- és módosításokkal elfogadja s megbizja az előadó *Ujlaky Géza* győri tanítót a gazdasági (ismétlő) iskolák részletes tantervének kidolgozásával.

7. A kántortanítók osztozkodásáról *Barabás György* sárvári igazgató-tanító olvasott föl igen gyakorlati dolgokat. Vezetetül a következőket javasolja: *a)* Az ötévi felévi évezi a lakást és a stólat kivéve minden jövedelmet, ezen időre a segéd tartás az iskolatartó kötelessége. *b)* A javadalom megállapítása polgári évre szól. *c)* A tanítónak állása jövedelméből annyi tizenötöd rész jár, a hány hónapot állásán töltött. *d)* A munkabér azt illeti, a ki azt teljesítette, a hívekre ez nem vonatkozik. *e)* A vetőmag azt illeti, a ki elvetette, az adót is arányosan kell fölosztani. *f)* A fajárandóságból a téli hónapokra $\frac{2}{3}$ rész, a nyári hónapokra $\frac{1}{3}$ rész essék. *g)* A stólaletmény azé, a ki a funkciót végezi. A nagy figyelemmel hallgatott fölolvasást megjelenezték s az elnök indítványára határozattal kimondatott:

Az előadó *Barabás György*, talpraesett gyakorlati előterjesztését az országos bizottság elfogadja s a további intézkedéssel megbizva az országos katolikus tanügyi tanácsot.

8. Az eihalt tanítók özvegyeinek félévi jutalékáról szólt értekezést az előadó *Dreisziger Ferencz* katoai képzőtanár helyett, ki családi körülményei miatt a gyűlésen meg nem jelenhetett: *Számborovszky Rezső* elnöki titkár olvasta föl. Szerző vázolja az ötévi keserves állapotát, idézi az 1868: XXXVIII. t.-cz. 140. §-at, mely biztosítja a községi tanítók özvegyeinek a félévi járandóságot, megemlíti a segélytartással járó huzavonát, hivatkozik arra, hogy az állami tanítók özvegyei a segélytartás miatt semmi rövidséget nem szenvednek, hivatkozik a vallás- és közoktatásügyi 1879. évi 32.056. sz. a. kelt rendeletére, azután a következőket javasolja: terjesztünk körölmét a nagyméltósági püspöki kar hegyes szine elé, melyben úri hödelattal kerjük, hogy a hatósága alá tartozó iskolákban az 1868: XXXVIII. t.-cz. 139. és 140. §§-at a vallás- és közoktatásügyi miniszterium szerint rendezze s hogy ebbeli határozata a közigazgatási hatóságokról szükséges esetben végrehajtsák, ezen határozatát az illetékes miniszteriummal is mutassa be. *Számborovszky Rezső* és *Ember Károly* hozzászólásai után határozatott:

Ezen javaslatot az országos bizottsági gyűlés általánosságban elfogadja, utasítván az újonnan alakítandó tanügyi tanácsot, hogy a nagyméltósági püspöki kar közbenjárását az ügy észszerű rendezése tárgyában eszközölje ki.

9. A folyó évben *Dreisziger Ferencz* által szerkesztett titkári jelentést *Számborovszky Rezső* olvasta föl: Rövid öt esztendője szervezkedett a magyar kath. tanítószág országosan, lankadatlanul működik, az erői egyesültek, az öntudat és önértet fölébredt s hasznosan munkálkodik az országos kath. tanügy fejlesztésén. Részletesen ismerteti a jelentés az 1900. év tevékenységét, melyek a következők: az ünnepi kongresszus s erről az évkönyv kiadása, az esztendő nagy zárandoklat, az «Üsd vissza!» heccz pszichológusaival szemben a kath. tanítók fölényes magatartása, Mocsy Antal emlékezete, a kath. iskolaügy 900 éves múltjának sikerült jellemzése, az egyházi elnök közkezségéből a kath. nevelésügy kilenczszázados történetének megratása és kiadása, a Wodianer-féle alap kamatal kiosztásánál s az országos tanítói nyugdíj kezelésénél működő bizottságba a kath. tanítók behívása: a Mocsy-szoborúgy országossá létele, az országos bizottság több tagjának kitüntetése, a tanítói föidek adejának fizetési rendezése a beérkezett anyag hiányossága miatt folyamatban van, a kántortanítók osztozkodása, tanítói özvegyek félévi ellátása, a kath. tanítóképző-tanárók nyugdíjnyében a nagyméltósági püspöki kar elé terjesztett memorandum, a kath. tanítók kedvezményes utazási jegye, a tanítói nyugdíj revíziója, megszüretése a tanítói pragmatika és az iskolai rendtartás életbejuttatásának, a már régebben átdolgozott tanterv munkabavétele, tiltakozás azon elvre vonatkozólag, hogy a kath. tanítóképzők tanítóképesítési joga épségben hagyassék, sőt követelése annak, hogy az állami tanítóképzők szellemébe is betekintessen az egyház, a polgári iskolai tantervrevízióban szílett hitoktatásbeli nüzériák elleni tiltakozás, a gazdasági ösméltói iskolák szervezése, a nógrádi esetből kitülvölőg bebizonyítása, hogy az államsegélyt élvező tanítók

nem kötelesek az állami tanítók egyesületébe lépni, a népiskolai közigazgatás országos egyszerűsítése «az iskola bel- és küléletére vonatkozó összes nyomtatványok» egy-egyes szerkesztése által, a délelőtti oktatás nagytanúsága kérdése országos megbeszélésének előkészítése. — Záradékal megemlíti a titkári jelentés a Szent-istván-Társulat által adott központi irodahelyiséget, továbbá a nagyméltósági püspöki kar tagjai nagylelkű évi adományait.

A gondosan elkészített titkári jelentés általános helyesléssel tudomásul vétetett.

10. Következett a 25 tagú tanügyi tanács megválasztása. A szervezet 21. §-a értelmében a magyarországi kath. tanítók országos bizottságának tagjai közül újabb öt évre egyhangulag megválasztottak: *Barabás György*, *Bertalan Vincze*, *Csávolszky József*, *Döbrossy Alajos*, *Erdődy János*, *Fejes János*, *Galler Kristóf*, *Gerely József*, *Gubicza Lajos*, *Guzsvenits Vilmos*, *Györfly János*, *Haller József*, *Kalovits Alajos*, *dr. Karácson Imre*, *Karácson József*, *Keményi K. Dániel*, *Petrovácz József*, *Rohn Nándor*, *Számord Ignác*, *Szöke Sándor*, *Tóth Géza*, *Ujlaky Géza*, *dr. Walter Gyula*, *dr. Weszely Ödön*, *dr. Zeligler Vilmos*. Hivataltól tagjai a tanügyi tanácsnak a titkárik és az egyházmegyei főtanfelügyelők.

11. Indítványok:

a) *Ember Károly* világi elnök ismerteti az érsekújvári róm. kath. tanítóegylet átiratát, mely szerint a közigazgatási hatóságok utasítottak, hogy a hozzájuk folyamodó kath. s általán felekezeti tanítóknak illetményeik behajtásánál segítségül legyenek. Határozatott:

Az 1893. évi XXVI. t.-cz. 7. §-a alapján a hivatalosan kitüntetett hátralékok az egyes adósoktól közigazgatási úton hajtandók be. S így a tanítók esetről-esetre kívánhatják a törvény végrehajtását.

b) *Számborovszky Rezső* nagyváradi róm. kath. tanító indítványozza, hogy a magas miniszteriumtól kérje gyűlésünk a magyarországi kath. tanítók országos bizottsága részére a felettes és tanügyi hatóságokkal szemben a bélyeg- és portómentességet.

Az indítványt a magyar kath. tanítók országos bizottsága egyhangulag elfogadta, megbizván az elnökséget, hogy a bélyeg- és portómentesség tárgyában a kérvényt a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrhoz terjessze föl.

12. A tárgysorozat ki lévén merítve, elnök az ülést néhány meleg szó kíséretében bezárta, mely után az őszinte szeretet megnyilatkozásaként az elnök zajos megjelzése között az ülés délután 1/2 órakor véget ért.

Kmt.

Dr. Steinberger Ferencz,
egyházi elnök,
nagyváradi apátkanonok.

Ember Károly,
világi elnök.

Számborovszky Rezső,
elnöki titkár.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A tanítói korpótlékok kiszolgáltatása. *Kivonat a katoai érseki megye XXVII. körleveléből.* Tájékozással közlöm a tanítói korpótlékokra vonatkozólag a nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter úrnak f. évi szeptember hó 3-án 60.526. szám alatt kelt s a Pozsony vármegye közg. bizottságához intézett rendeletét. «Folyó évi február hó 13-án 97. szám alatt hozott azon határozatát, melyvel a m. róm. kath. hitközséget kötelezte. — a hercegprímás úr közbevetett föbbebeszérére megváltoztatván a kérdéses tanítói korpótlékok kiszolgáltatására M. sz. kir. várost ezennel kötelezem. Ugyanis a tanítók díjleveléből, az iratok közt levő helyhatósági bizonyítványokból s ezeknek róm. kath. isksz. elnök részéről 1901 jún. hó 14-én kiállított hivatalos bizonyítvánnyal való összehasonlításából egész határozottsággal kitűnik, hogy a róm. kath. tanítók összes járandóságát a város szolgáltatja és ahhoz a mai napig sem a hitközség, sem senki más hozzá nem járult; kitűnik továbbá az is, hogy a tanítók díjleveléleg biztosított járandóságukat nem a hitközségtől, hanem közvetlenül a városi

pénztárból kapják sajátnevű nyugtáik ellenében. Minthogy pedig a városnak ez a hozzájárulása a róm. kath. iskola főtartásához az 1823. évi Rudnay-féle canonica visitatio rendelkezésén és azon a tényen alapul, mely szerint a város az 1868: XXXVIII. t.-cz. 25. §-ának második bekezdése értelmében a régebbi gyakorlati főtartás kötelezőleg eme hozzájáruláshoz való kötelezettségét a maga részéről is elismerte; minthogy továbbá az, a ki valamelyes kötelezettségénél fogva az iskola főtartása terheit egészben vagy részben viseli, az illető iskola főtartójának tekintendő s a főtartóra nehezedő terheket főtartási kötelezettségének irányában teljesíteni tartozik; és minthogy a korpótlék kiszolgáltatásának kötelezettsége azt, illetve azokat terheli, a ki illetve a kik a tanító törzsnizetést kiszolgáltatták: ennél fogva a közigazgatási bizottság 97. 1901. szám határozatának megváltoztatása mellett M. ... város, mint az ottani róm. kath. tanítók fizetésének egyedüli köteles kiszolgáltatója, a korpótlék kiszolgáltatására is kötelezendő volt. Erről a bizottságot 1. évi július hó 11. én 2017. szám a. kelt jelentésére a vonatkozó közlemények visszazárása mellett további eljárás végett értesítem. A hivatalos másolat hitelül Ebergényi Endre s. k. igazgató h. Kalooca. 1901. okt. 6.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanító-gyűlés. A szombathely-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület nemetújvári köre 1. hó (november) 6-án Tobajon tartotta meg körgyűlését. 10 órakor a templomban vonultak a jelenlevők, hol Sziitányi s.-lelkész Veni Sancte Spiritust intonálva, a tagok Nikó József radalfalvi tanító szép orgonakiséréte mellett és Korntheuer Ferenc királyfalvi tanító vezetése alatt Diebold 4-hangú Veni Creator Spiritus-át és Koenen Ferenc 3-hangú cecilián-miséjét énekeltek a jelenlevők épülésére, mert a tiszta egyházi zene már több éve, hogy bevonult egyházmegyénkbe. Szentmise után az iskolaépület tantermébe vonulva, dobralfalvi tanító, elnök üdvözlé a tagokat és vendégeket is és egy szép beszéddel megnyitotta a körgyűlést. Kaikbrenner Antal hárszpataki tanító tartott, ezután dícsérettel fogadott gyakorlati előadást a talajumekről. Hahn Sándor radalfalvi tanító «A szemléltető oktatás» című értekezését olvasta föl. A párkány-esperes kerületi róm. kath. tanítók egyesülete fölhívása memorandum fölterjesztése ügyébe fölolvastatván, a kör nem találja magát illetékesnek ily memorandum fölterjesztésére, hanem eziránt megkeresi az egyházmegyei róm. kath. egyesületet. Elnök örömmel tudatta, hogy ő Felsőge István Vilmos dr. úr ő méltóságát nevezte ki szombathelyi püspökké. (Lelkes éljenzs.) A körgyűlés örömeit fejezi ki a kinevezetés fölött és szerenese kívánatának ő méltósága elé juttatásával az elnökséget bízta meg. A jövő gyűlés helyéül Ujlakot jelölte ki a körgyűlés. Végül elnök bemutatta Hafner Ede, tobaji tanító egy fiatal, szép tehetséggel rajzoló művész gyönyörű rajzát, a tövissel koronázott Megváltó élethű mellképét.

Egy jelenvolt tag.

IRODALOM.

Jézus és a jó gyermek. Oktató-könyv serdülő gyermekek számára. Az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével. Budapest. A Szent-István-Társulat kiadása. 1901. Ára szép egész vászonkötésben 1 korona 20 fillér. A kis munka olvasása közben szinte fájdalmas érzés fogja el az embert, miért nem volt oly szerencsés, hogy e munkát gyermekkorában olvashatt volna? Valóban, a szép, de nehéz problémának: aszketikus művet adni a gyermek kezébe, remek, igen sikerült megoldása e mű. A szerző — a ki nevét szerényen elhallgatta — alapos elméleti teologusnak mutatja magát: az egyszerű oktatások nagy és mindig biztos tudásnak leszűrődésai. Azonkívül szerzőnk a gyakorlati teológiának, az aszkézisnek szövevényes útjain is teljesen tájékozott; mindig okosan, szerencsésen, biztosan vezet a józanság közepéjére. S a mi őt aztán arra teszi hivatottá, hogy a gyermekek számára írjon aszketi-

kus művet, az a gyermeki szívnek, a gyermek életének, egy szóval: a gyermek pszichológiájának tüzetes és alapos ismerete. Egy szóval: ez a kis munka egy egészen kiváló teologusnak, aszketának, pszichologusnak és pedagógusnak a műve. Szerencsés már a munka címkepe: a gyermek Jézus kedves és komoly arckifejezéssel fordul az olvasó felé és ujjával, a balkezében tartott tízparancsolat tábláján, jelentős nyomatékkel a negyedik parancsolatra mutat. Épigy nagyon helyes az egyes fejezetek különben oly egyszerű szerkezete: először a gyermek Jézus beszél, oktat, tanácsol, int, buzdít, vigasztal, lelkesít s aztán az olvasó gyermek válaszol arra, a mit Jézus mondott neki: józanul, nem erőltetve, de okos hangon reflektál a hallottakra. Az «enfant terrible» egy munkássát sem halljuk. Ezt a kis párbeszédet legfőbbször valami kis történet egészíti ki, melyben a legfőbb eszme még egyszer konkrét alakban jelenik meg a gyermek előtt és egyszerűsre a megismerésre erős nyomatékul szolgál. A munka tartalmilag felöleli az egész gyermekkorok életükségletét. Egy kis bevezető oktatás után, melyben Jézus magának a könyvnek használatára nézve mond igen okos dolgokat, következik 22 fejezetben a gyermek egész életére kiterjedő tárgyalás. Kezdődik a reggeli fölkeléssel és végződik a nyugalmatéréssel. A nap ezen két végső határa között mozog az élet és annak minden egyes mozzanata, az ott szereplő összes személyek és az ezekkel való érintkezés külön-külön rövid, de azért teljes megbeszélésben, eltergálásban részesülnek. A hol szükséges és hasznos, szerzőnk beleszóvi az imádságokat is. Rövid, de igen szép reggeli és esti ima, a szentmise alatt végezhető kétféle ajátosság, a boldogság Szűzhöz a legszebb egyházi imádságok stb. található, úgy hogy a munka *imádságkönyvet is pótol.* A szent gyónásra vonatkozó utasítások és oktatások, valamint az igen rövid kis gyónási tükör a legokosabban szerkesztettek. Semhol semmi túlzás. Minden nap világos, könnyű, egyszerű, természetes. A hol a napi teendők az egész életnek, sőt magának az életbefejezésnek, a halálának gondolatával kapcsolódnak, ott az oktatás már kiterjed a gyermeknek jövőjére is. A jókedvről, a bűnökről, a szűztisztaságról, az istenes gondolatokról, a halálról szóló fejezetekben Jézus a jó gyermeket a gyermeki élet határain túléli, de minden kereszténynek szükséges dolgokra oktatja. Az előadás könnyű, nyugodt, sehohsem affektalt, világos, egyszerű. Sem az oktató Jézus, sem a felelgető gyermek nem esik az izléstelen érzélgősség gyarlóságába. Kedves, gyermekded a hang, de azért komoly: okos, de nem fontoskodó. Nemcsak ajánlani tudjuk e munkát, hanem minden keresztény szülőnek és különösen a nevelőintézetek vezetőinek a legkomolyabban szívükre költjük, hogy minden gyermeknek adják kézbe ezt a művet és szaktassák őket arra, hogy gyakran, minden nap olvassák: az intézetekben pedig fejezetenkint nyilvánosan fölolvassák. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

A Mária-kép. Elbeszélés. Irta *Boul M.* Fordította *Sziklay János dr.* Kiadja a Szent-István-Társulat. A Családi Regénytár 14. kötete. Budapest, Stephaneum. 1901. Ára csinos angol vászonkötésben egy korona. Boul kedves elbeszélését nyújtja a Családi Regénytár 14. kötete, melyet élvezettel fog elolvasni mindenki. Az elbeszélés tárgya a modern művészvilágból van véve s a művészet fölkapott irányzatával, a verizmussal foglalkozik. A történet főhőse egy müncheni festő, a ki ideális rajongással esűng a verizmus művészeti dogmáján. A müncheni képkiállításán óriási sikert arat nagyszabású festményével, melyet a verizmus szabályai szerint festett meg megkapó élethűséggel. Mindenki tapsol a művésznek, de ezt jobban érdekli egy kis leány kritikája, a ki iránt némi vonalammal viseltetik s hogy e kritika tárgyilagos legyen, eltitkolja előtte, hogy ő e festmény alkotója. A fenkölt lelkű leánya kritikája lesújtó a nagy festményről s általában a verizmusról s a beszédes ajkú kritikus a Madonnára, a művészet eszményére irányítja a festő figyelmét. A művészt bántja a kritika s minthogy titkolozása által magán k kellemetlen helyzetet teremtett a leánykával szemben, vasutra ül, hogy Rómába utazzék. Útközben

vizáradás folytán akadályozva van a továbbutazásban s Brixen közelében, Tirol mély völgyeiben kóborol. Itt összetalálkozik egy tiroli paraszttal, a ki megkéri a piktor, hogy fessen neki két elhunyt fia emlékére emléképet. A festő elmegy a paraszthoz a kép megfestésére, mely egy gyönyörű Madonna lesz. Ez az epizód, a festő megismerkedése a tiroli paraszttal s az ő házában való tartózkodása, az elbeszélésnek valóságos gyöngye. A tiroli nép naiv egyszerűségének, mélységes hitéletének oly eleven s megragadó rajzolása, hogy nem olvashatjuk meghatottság nélkül. Oly szép ez az epizód, hogy könnyen megboesátjuk a szerzőnek az elbeszélés egysége ellen elkövetett hibáját, melylyel az epizódot hosszabbra szőtte magánál a főcselekménynél. A művész visszatérve kirándulásából, elnyeri a kedves leánya kezét, kinek kritikája új irányt, új világot fedett föl lelke előtt s kinek oldalán most már az igazi művészet magaslataira emelkedik. — Böl elbeszélése olyan, hogy bátran adható a serdülőbb ifjúság kezébe is, helyet foglalhat nemcsak a családok asztalán, hanem minden ifjúsági könyvtárban is. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/b.

VEGYESEK.

A főt. kerületi tanfelügyelők, plébános-iskolaigazgatók és a tek. tanító urak b. figyelmébe!

A nagyméltóságú püspöki kar határozata értelmében a magyarországi kath. népoktatási intézetekben csak azokat a tankönyveket szabad használni, melyeket a Szent-István-Társulat ad ki, vagy a melyeket a kebelében működő tankönyvbíró bizottság approbál és jegyzékébe fölvesz. Kérjük, hogy a jövő iskolaévtől kezdve csakis a Szent-István-Társulat Jegyzékébe fölvevett tankönyveket sziveskedjenek iskoláikba behozni.

A midőn erre b. figyelmüket föl hívni bátrak vagyunk, tudatjuk, hogy a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tankönyvekből, behozatal céljából kért mutatóvány-példányokat készséggel küld a Társulat könyvkiadóhivatala (Bpest, VIII., Szentkirályi u. 28. sz.)

A Szent-István-Társulat Igazgatósága.

Miniszteri elismerés. Varga József nyugalmazott igazgatótanító, ki oly díszes eredménytel működött majd egy egész emberéletén át, a pápa-katholikus hitközségi főiskolában nyugdíjba vonulása alkalmával szép kitüntetésben részesült. Tanügyi hatóságaink előterjesztésére a közoktatásügyi miniszter elismerésben részesítette. Királyi kitüntetés is díszíthetné mellett, de éppen Varga József szerénységén múlt a dolog, amennyiben a fölterjesztés ellen tiltakozott és útját állta a dolognak. Kriszt Jenő plébános egy iskolai ü. nap keretében fogja átadni a kitüntetést a ünnepeltnek s utána a tanítótestület kezdeményezésére bankét lesz a fáradhatatlanul munkálkodott kantsuk tisztelőtére.

A trónörökös és a katolikus iskolaegyesület. Ferencz-Ferdinánd királyi herceg annak idején tudvaleg szívesen elvállalván az osztrák katolikus iskolaegyesület protektorátusát, az iskolaegyesület akkor hódoló fölírásban köszönte meg a kitüntetést. A királyi herceg most választott erre a fölíratra, a következő táviratban: O császári és királyi fensége, Ferencz-Ferdinánd királyi herceg szívesen köszöni azt a hazafias és lojális nyilatkozatot, mely neki nagy örömet okozott. Nostitz altábornagy.

A miniszter köszönete. A kultuszminiszter gróf Festetics Dénesné született Zichy Karolina grófnőnek, aki Szent-Király községben egy kisdudóvódat s vele kapcsolatos kézimunka-iskolát 20.000 korona költséggel alapított s annak főtartására körülbelül évi 2000 koronát fordít. Köszönetét nyilvánította.

Elmeleti s gyakorlati gregorianus karének-iskola lelkészek, papnövendékek, kántorok, tanítók s e pályára készülő számúra iskolai s magánhasználatra, tan- és kézi segédkönyvül, valamint a komoly s művészi egyházi ének iránt érdeklődő művelt közönség számára. Irta Scháger Ferencz áll. isk. igazgató. Kiadja a Katolikus Egyházi Zeneközlöny Budapest, VIII., Mária Terézia-ter 9. Ara 3 korona.

A bántalmazott tanító ügyében mult hó 8-án volt a végtárgyalás, mely alkalommal Boschánt, a ki Bartalus fővárosi tanítót fiának állítólagos bántalmazása miatt arculütötte, a bíróság hatóság elleni erőszak büntette miatt három havi fogházra ítélte.

Iskolai ünnepekre nagyon alkalmas Havadi Barnabás dramatizált köteteménye: «Pannonhalmi alapításának 900 éves fordulójára.» A valóban költői lélekre valló mű ugyan első sorban iskolai ünnepek céljára készült, de egyéb hazafias keresztény ünnepélyeken is használható. Ara 40 fillér. Kapható a szerzőnél, Pannonhalmán.

Fölvívás. Hazafias üdvözléttel és testvéri szeretettel küldik alulírottak a tanítóegyesületeknek a szövegezett memorandumokat, mely az ország kath. kántortanítóit és főleg azoknak özvegyeit és árváit sújtó sérelmek sürgős orvosását van hivatva szorgalmazni. Közös bajunkban kívánatos, hogy mindnyájan egy szóval kiáltunk segítségért. Az egy szívből fakadó, egyöntetű és országos kérvényezésnek nem maradhat el a sikere. Azért tisztelettel és szeretettel hívjuk föl Magyarországot összes kath. tanítóegyesületeit, hogy magukévá téve akcióinkat, sziveskedjenek f. é. november 15—30-ika között renkívüli gyűlést tartani és azon gyűlésből hasonló értelemben testületileg fölírni az egyházmegyei főhatósághoz, nemkülönben a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz és a képviselőházhoz, hogy ezen magas tényezők vállaltatott közreműködése által megkönnyebbüljön a kath. tanítók és kántortanítók sorsa és nyugodtabb szívvel tekinthessenek öreg napjaik, esetleg özvegyeik, árváik jövője elé. Hogy azonban dologi tényezők miatt az úgy egy pereznyi késedelmet se szenvedjen, egyetünk a legnagyobb anyagi áldozattól sem riadt vissza, s fáradságot sem kímélve, e ezébből többszörösen megfontolt és megvitatt, teljesen kész, csak kitöltésre és aláírásra váró memorandumokat küld e napokban az ország összes kerületi tanegyleteikhez. Most tehát rajtunk a sor, mélyen tisztelt egyesület, hogy sorsunk jobbra fordultán lendítsünk. Föl tehát kartsársaink! sorakozzunk! Érezzünk és eselekedjünk együttesen, mert csak ez kölesönözhet szavainknak súlyt s csak ez viheti diadalra panaszos kérelmeinket is. És ha netalán lanyhasággal fogadná az ország tanítósa egyetünk, e nemes fölbuzdulását, akkor megérdemeljük sorsunkat, akkor ne legyen többé panaszunk!! S most, mielőtt Isten segítségül hívásával útnak indítanók a kétezernyi memorandumot, még egy alázatos kérésünk van az egyletek főtisztelendő elnökeikhez. Kérésünk, a mely rövid olyan fontos, t. i.: legyenek a mi kegyes jóakaróink! Ne terheltesse nek megismerni nyomorult helyzetünket, a melyen a gyűlések sürgős megtartásával s a memorandumok azonnali szives fölterjesztésével — első sorban segíthetnek. Igen kérjük még főtisztelendőségedet, kegyeskedjék az ivate átvételéről további tájékozas végett a köbökü ti (Esztergom) plébánia-hivatalt értesíteni, nem különben arról is, hogy gyűlésüket mikor sziveskednek megtartani. Isten velünk! A Párkány-esperes kerületi róm. kath. tanítók egyesülete.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Leányvári (Esztergom) másodtanítói állásra pályázat hirdetik Javadalmazása: 800 korona és lakás. Kötelezése a reabizandó osztályokat és ismétlősöket is tanítani, istentiszteleten a gyermekekkel résztvenni és

reájuk felügyelni. Tannyelv magyar-német. Kérvények november 30-ig főt. *Pelezor Lipót* tanfelügyelő úrhoz Drogghra (Esztergomm.) küldendők. 767 1—1

A **megyeresi** (Komárommegye) róm. kath. iskolához önálló tanító kerestetik. Javadalma: 800 kor. és az ismétlősök tandíja: 2 szoba, zárt konyha. Pályázatok december 6-ig *Schuster Aladár* plébánoshoz Keszegfalvára intézendők. Oklevelesek előnyben részesülnek. 773 1—1

Egri érseki megye.

Edelény (Borsodm.) róm. kath. népiskolánál lemondás folytán tanítói állás megüresedett. arra pályázat hirdettek. Jövedelem havi 66 korona 66 fillér és egy butorozott szoba. Kötelessége: kezdők és ismétlősök tanítása s kántorságban segédkezés. Oklevéllel felszerelt kérvények *Nagy Géza* lelkész úrhoz november 24-ig küldendők. 760 2—2

Erdélyi egyházmegye.

A **nagyszebeni kath. Teréz-árvaház** elemi iskolájánál megüresedett egyik tanítói állásra pályázat hirdettek. A kinevezett tanítónak kötelessége az egyik osztályt vezetni és a gimnáziumi növendékeket a vonós hangszerekben oktatni. Fizetése: 1000 korona törzsfizetés, ötéves fizetési korpótlék, a gimnáziumi növendékek zenetanításáért évi 240 korona jutalomdíj, továbbá három szobából, konyhából, pincéből álló lakás és kert. Az állást elnyerni dhajtók kellően felszerelt és zenetanítói képességüket igazoló folyamodványaikat, erdélyi püspök úr ő méltóságához intézve, f. é. december 4-ig alulírott igazgatóságához küldjék be. A nagyszebeni kath. *Teréz-árvaház igazgatósága*. 777 1—1

Győri püspöki megye.

Az **agfalvi** (Sopron mellett) róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi december hó 10-ig tartó pályázat hirdettek. Ezen német tannyelvű állomás jövedelmzése a következő: 2 szoba, konyha, kis konyhakert és 1 1/2 hold szántóföld után 60 kor. Minden házaspártól 1/4 mérő rozs és egy forint, körülbelül 100 kor. 4 öl kemény hasáb és 2 öl dörongfa. Minden tanköteles gyermek után tanpénzül 1 kor. 4 fillér. Ismétlő iskolatartásért 42 kor. A templom pénztárából 60 kor. A vallás és tanulmányi alapokból 116 kor. 20 fill. Az iskolafűtésre 30 kor. 40 fill. Stóla-illetékel körülbelül 100 kor. A lépesfalván teljesítendő templomi szolgálatokért 100 kor. Az iskolaszékhez címzett kérvények *Balás Lajos* plébánoshoz küldendők. 766 1—1

Munkácsi egyházmegye.

A munkácsi püspök úr ő méltóságának f. é. 6908. sz. alatti rendelkezése folytán, az üresedésben levő **balsai** (Szabolcsmegye) gör. kath. másod kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Az állomás jövedelme: két szobából álló lakás, konyha, pitvar és gazdasági épület, 27 3/4 kat. hold tagos föld jövedelme, a hivatól járulékos gabona és pénz, ismétlő iskolázásért és 426 korona államségélyvel kiegészítve 806 korona. A pályázat Balsán f. é. december 10-én délelőtt a lelkészlakban fog megtartani, melyre pályázó okl. kántortanítók, eddigi működési bizonyítványukkal, püspök ő méltóságához intézett kérvényükkel, a helyszínére meghivatnak. Kelt Timáron 1901 évi november 19-én. *Molnár - goston* timári ker. alesperes. 771 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Trencsén-Baán osztott róm. kath. iskola III.—IV. osztályának tanítói állomásra pályázatot hirdettek következő javadalmazással: 800 korona a városi pénztárból, 100 korona lakpénz vagy természetbeni lakás, 4 öl fa saját használatra ismétlősök kötelező oktatásával. A pályázó másoldalú képességei mellett számíthat jelentékenyebb mellékjövödelemre is. Csak okleveles tanítók pályázhatnak, kik a magyar és tót nyelvet tökéletesen birják. Pályázók felszerelt kérvényeiket decz. hó 1-ig alulírottához küldjék be

Tr.-Baán 1901. nov. hó 12. *Mihálik József* apátpléb. egyházmegyei főtanfelügyelő. 762 2—2

Pécsi egyházmegye.

A **mágocsi** (Baranyam.) róm. kath. német-magyar tannyelvű népiskolához a tanév végéig helyettes kerestetik. Fizetése: lakás tütéssel, élelmezés és 160 korona. Nők is pályázhatnak. Kérvények alulírottához címzendők. *Krammer József* tanító. 769 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Pelsőci (város Gömörmegyében) róm. kath. kántortanítói állásra november 28-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása: 178 korona, párber 50 korona, stolaris 36 korona, erdőváltás 44 korona, Pelsőczön föld 9 korona. Horkán 4 hold föld 24 korona. tanulmányi alapból 96 kor., iskolafűtésre 72 korona, tandíj 46 korona, iskolakert haszna 24 korona, lakás: 2 szoba, konyha, udvar, kert, állami segély 348 korona. Az ismétlőket is tartozik tanítani. Atszállítás 24 korona. Az egyházi és harangozói kötelmek külön választattak. *Iskolaszék*. 768 1—1

Székesléhérvári egyházmegye.

Csoórra (Fejérm.) kath. képezdész kerestetik, fizetése: havonként 20 korona s teljes ellátás. külön szoba butorozva, ágynemű, mosás, világítás az illető gondja, mellékjövödelemre számíthat. *December 1.* pályázhatnak. *Jankó* főtanító s postamester. 770 1—1

A **torbágyi** (Pest mellett) róm. kath. magyar-német tannyelvű népiskolánál üresedésben lévő osztálytanítói állásra november 28-iki határnappal pályázat hirdettek. Jövedelme 800 korona készpénz, a község pénztárából havi részletekben pontosan fizetve; butorozott szotából álló lakás. Kötelessége: az alsó két osztályt vezetni, az ismétlő-iskolásokat oktatni és a főtanítót kántorságban helyettesíteni. Kérvények főtiszt. *Neumayer Ferencz*, helybeli plébános úrhoz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Temetések után 30 korona mellékjövödelem. 776 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Rétfalu. (Vasm.) Az üresedésbe jött róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. A fizetés: 800 korona készpénzben, földekben és terményekben. Csinos új lakás, két szobával, konyhával és két kamarával. A folyamodványok f. é. decz. 1-ig a róm. kath. plébánia hivatalhoz küldendők *Pinkafőre*. Az állás azonnal elfoglalandó *Rather Mihály* plébános és iskolaszéki elnök. 772 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Bodrog (Somogym.) kántortanítót keres. Jövedelem 496 kor államségélyvel készpénz 692 korona, gabonából 68 kor., 9 1/2 hold föld 366 öl kert, harangozásért 16 kor. Lakás: 1 szoba, konyha, istálló. Állomás decz. 1-én elfoglalandó, pályázati határidő nov. 28. Állomás megtekintése kívánatos. Kérvények visszavárás nélkül másolt okmányokkal *iskolaszékhez* Bodrog-ra, u. p. Hetes intézendők. 757 2—2

Kisbári plébániához tartozó **Fiad** községben róm. kath. kántortanítói állomásra december 2-ára pályázat hirdettek. Kényelmes lakáson kívül fizetése: 1200 öl házikert, 1660 öl szántóföld és rét, jövedelme: 72 korona. A veszprémi káptalani alapítvány, karádi urad. pénztár és hivatól készpénzben: 218 korona 40 fillér. 10 mérő buza, 10 mérő rozs, 4 öl tűzifa, 2 akó must, értéke: 194 korona. Tanításért 64 korona. Stolaris illeték 3 korona. Államségély 252 korona. Tannyelv: magyar. Okmányokkal felszerelt kérvény a fiadi iskolaszékre címelve tóni határidőig küldendő. Kisbár-Apát (Somogym.). *Hankóczy Miklós* plébános. 774 1—1

Vácsi egyházmegye.

Üllőn (Budapest mellett) róm. kath. tanító kerestetik. Javadalma 800 korona havi előleges részletekben; két szoba, konyha, kamrából álló lakás. Kötelessége az első vegyes osztály tanítása, kántorságban való segédkezés.

Okleveles tanítók december 8-ig pályázhatnak. *Külső*
Értel. piébános. 775 1-2

Baheri Jozsefnei Pohorellán (Gömörn.) megrendel-
 hető: *Róm. kath. Adventé, a viaszné Piusus ez.* or-
 gonakísérettel, interjúliamoskal, pastorellakkal és teljes
 szöveggel ellátott énekgyűjtemény. Ára 2 frt. 765 1-1

GÉPEKKEL BERENDEZETT
 ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175 1-52

Rieger Testvérek

Budapest,

Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerdorfi
 (Osztr.-Szilézia) os. és kir-
 ud. orgonaépítőknek flokja.
 Legelősebb áraszon ki-
 való legnyomásu pneu-
 matik orgonákat szállí-
 tanak

Egyletek, olvasóköriek, népkönyvtárak
 számára leginkább ajánlható

A MAGYAR NÉP KÖNYVTÁRA.

Eddig 10 kötet jelent meg.
 Egy-egy kötet ára, csinos kötésben 60 fillér.

NÉPIRATKÁK.

Eddig 180 füzet jelent meg 4, 6, 8, 10,
 egész 40 fillér árban.

Minden szám külön egész olvasmányt képez.

Tartalom és arjegyzék
 kívánatra ingyen és bérmentve szolgáltatik.

Megrendelhető a Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. a. kapható

Karácsonyi pásztorjátékok.

Jézus születése. Karácsonyi pász- torjáték. Irta <i>Mohl Adolf</i> . Máso- dik kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára	kor. .10
Karácsony. Színjáték 3 felvonás- ban. Irta <i>Bartha István</i> . Máso- dik kiadás. (Népirat 101.sz.) Ára	„ .10
A bűn büntetése. Karácsonyi játék 3 felvonásban. Irta <i>Oppitz Sán- dor</i> . (Népirat 124. sz.) Ára	„ .08
A pogány megterése. Karácsonyi játék 3 felvonásban. Irta <i>Oppitz Sándor</i> . (Népirat 123. sz.) Ára	„ .06
Békeség az embernek. Karácsonyi játék. Irta <i>Oppitz Sándor</i> . (Né- pirat 139. sz.) Ára	„ .06
Betlehem. Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta <i>Bartha Ist- ván</i> . (Népirat 179. sz.) Ára	„ .12
A betlehemi nyájörök. Karácsonyi pásztorjáték. Irta <i>Maslaghy Ferencz</i> . (Ifjuság Öröme II. k.) Ára	„ 1.60
Két karácsonyest. Színmű. Irta <i>Maslaghy Ferencz</i> . (Ifjuság Öröme III. kötet.) Ára	„ 1.60
A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjuság Öröme V. kötet.) Ára	„ 1.60
Egy karácsonyj. Dramolett. Irta <i>Horváth Lipót</i> . (Ifjuság köny- vében.) Ára	„ 2.—

A Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában

VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám

Megrendelhető

Juhay Antal

Agyermek első tanítója.

Gyakorlati vezérkönyv
 az elemi népiskola i. osztálya-
 ban kötelezett összes tan-
 tárgyak tanítására.

Ára ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ 5 korona.